

องค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

Components of The Effectiveness Welfare School

อรรณอัมไพ ภาสศักดิ์ชัย, ชวนชม ชินะตังกูร, กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา

Aunampai Passakchai, Chuanchom Chinatangkul, Kamolmal Chaisirithanya

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: aunampai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และ 2) เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยบนพื้นฐานของหลักการแนวคิดทฤษฎีการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล 2) การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 3) การยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสำเร็จการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 44 โรงเรียน โดยใช้การสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และแบบวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัย พบว่า 1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ มีจำนวน 4 องค์ประกอบ คือ เน้นคุณภาพวิชาการ ความตื่นตัวในการบริหารจัดการ ศักยภาพและสมรรถภาพของครูและบุคลากร และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ประสิทธิผลมีความเหมาะสม เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริง

คำสำคัญ : องค์ประกอบของประสิทธิผล, โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

ABSTRACT

The purposes of research were 1) to study the effectiveness components of the welfare school and 2) to verify the indicators for effectiveness of the welfare school.

The research methodology consisted of 3 steps which were 1) the content analysis to scope the conceptual framework based on the effective school administration theories; 2) the instruments development and factor analysis of effectiveness components of the

welfare school; and 3) verification of indicators for effectiveness components of the welfare school. The sample was 44 welfare schools under Office of the Basic Education Commission from simple random sampling. The instruments of the research were the semi-structured interview, questionnaire about the effectiveness components of the welfare school, and connoisseurship form. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, mode, and exploratory factor analysis.

The research result revealed that 1) the effectiveness components of the welfare school consisted of 4 factors; academic quality orientation, management awareness, potential and performance of teachers and personnel, and creative leadership.

2) the indicators for effectiveness components of the welfare schools consisted of 15 indicators which were mutually verified by the experts that all indicators were found in accordance with propriety, feasibility, utility, and accuracy.

Keywords : effectiveness components, welfare school

บทนำ

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่รัฐจำเป็นต้องให้การสงเคราะห์เป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทาง

การศึกษาแก่ผู้ยากไร้และผู้เสียเปรียบทางการศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้เด็กยากไร้และด้อยโอกาส ด้วยการฝึกอบรมในวิชาสามัญและวิชาชีพ ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวต้องดำเนินการรับผิดชอบการจัดการศึกษาและการดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง จึงต้องใช้องค์ประกอบด้านต่างๆ ในการบริหารงานที่ส่งผลถึงความสำเร็จของความสำเร็จของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จและเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ

ตามมาตรฐาน เพราะเป็นผลมาจากแนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิผลนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อรูปแบบการบริหารโรงเรียน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ว่าควรจะประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง และนำมาเป็นตัวบ่งชี้ในการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เพื่อที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการบริหารจนทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลโดยอาศัยหลักการแนวคิดทฤษฎีเป็นแนวทางในการพัฒนาซึ่งต้องใช้ความทุ่มเทความพยายามในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการมุ่งสู่เป้าหมายที่ชัดเจน และมีความท้าทาย ด้วยการมีทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ อีกทั้งการมีวิสัยทัศน์ของการบริหารหลักสูตรและการสอนที่กว้างไกล และความเป็นผู้นำของผู้บริหารและครูในการ

พัฒนา พร้อมทั้งบรรยาภาศแห่งการยอมรับนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการบริหารที่จะมุ่งสู่การเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการศึกษาของชาติ จึงใช้แนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษามาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
- 2) เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้องค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

กรอบแนวคิดการวิจัย

- 1) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
- 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของเพียซ (Pierce: 1991) แนวคิดทฤษฎีการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของสเต็ดแมน (Stedman: 1987) แนวคิดทฤษฎีการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของเอดมอนด์ส (Edmonds: 2001) แนวคิดทฤษฎีการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของเซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni: 1991) แนวคิดทฤษฎีการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของอดิสตินและเรโนลด์

(Austin and Reynold: 1990) แนวคิดทฤษฎีการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของกลิกแมน สตีเฟนและกอร์ดอน (Glickman, Stephen and Gordon: 2004) แนวคิดทฤษฎีการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของแซลอมอนส์ฮิลแมนและมอร์ติเมอร์ (Sammonds Hillman and Mortimore: 1995) 3) แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ 4) ข้อคิดเห็นจากการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) พิจารณาตรวจสอบและยืนยันผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรคือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 51 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan: 1970) ได้จำนวน 44 โรงเรียน จากนั้นใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผู้ให้ข้อมูลประกอบไปด้วย ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนละ 8 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 352 คน
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 150 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยโดยนำไปใช้กับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ แล้วรวบรวมข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.975

การเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้ ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทุกขั้นตอนของการวิจัย การสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) การจัดส่งแบบสอบถามจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทั้งกลุ่มทดลองเครื่องมือ และกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการส่งและรับคืนทางไปรษณีย์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบตรวจสอบและยืนยันผลการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและการส่งและรับคืนทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (frequency) การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis)

ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สกัดปัจจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (principal component analysis) หมุนแกนแบบตั้งฉาก (orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (varimax rotation) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.55 ขึ้นไป ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ (practically significant) ค่าไอเกน (eigen values) ที่มีค่ามากกว่า 1 และมีตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบจำนวนตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไปตามเกณฑ์ของไกเซอร์ (Kaiser's Criterion) และการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้องค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (frequency) ค่ามัธยิมเลขคณิต (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และฐานนิยม (mode)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่กล่าวมา ได้ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1) องค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 เน้นคุณภาพวิชาการ มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบ คือ โรงเรียนมีคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมีความถนัดชัดเจนเรื่องหลักสูตร การวัดและประเมินผล โรงเรียนมีระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีการ

กระตุ้นให้ครูพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้นำวิชาการ และโรงเรียนมีการส่งเสริมครูและบุคลากรให้มีมาตรฐานวิชาชีพ

1.2 องค์ประกอบที่ 2 ความตื่นตัวในการบริหารจัดการ มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบ คือ โรงเรียนมีงบประมาณที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนการสร้างผลงาน โรงเรียนมีหน่วยงานระดับบริหารในการกำกับดูแล โรงเรียนมีการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และโรงเรียนมีประสิทธิภาพการจัดการเพื่อบรรลุเป้าหมาย

1.3 องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพและสมรรถภาพของครูและบุคลากร มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบคือ ครูและบุคลากรมีจรรยาบรรณและการเป็นแบบอย่างที่ดี ครูและบุคลากรมีมาตรฐานวิชาชีพ และใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และครูและบุคลากรมีทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.4 องค์ประกอบที่ 4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบ คือ ผู้บริหารมีการบริหารแบบส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารแบบยืดหยุ่น และผู้บริหารคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

2) ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มี 15 ตัวบ่งชี้ โดยแยกอธิบายแต่ละองค์ประกอบดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 เน้นคุณภาพวิชาการ มีตัวบ่งชี้อธิบายองค์ประกอบคือ โรงเรียนมีคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมีความถนัดชัดเจนเรื่องหลักสูตรการวัดและประเมินผล โรงเรียนมีการส่งเสริมครูและ

บุคลากรให้มาตรฐานวิชาชีพ โรงเรียนมีระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีการกระตุ้นให้ครูพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการ

2.2 องค์ประกอบที่ 2 ความตื่นตัวในการบริหารจัดการ มีตัวบ่งชี้อธิบายองค์ประกอบ คือ โรงเรียนการสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โรงเรียนมีประสิทธิภาพการจัดการเพื่อบรรลุเป้าหมาย โรงเรียนมีงบประมาณที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนการสร้างผลงาน โรงเรียนมีหน่วยงานระดับบริหารในการกำกับดูแล

2.3 องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพและสมรรถภาพของครูและบุคลากร มีตัวบ่งชี้อธิบายองค์ประกอบคือ ครูและบุคลากรมีจรรยาบรรณและการเป็นแบบอย่างที่ดี ครูและบุคลากรมีมาตรฐานวิชาชีพและใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และครูและบุคลากรมีทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.4 องค์ประกอบที่ 4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีตัวบ่งชี้อธิบายองค์ประกอบ คือ ผู้บริหารมีการบริหารแบบส่งเสริมและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารแบบยืดหยุ่น และผู้บริหารคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

อภิปรายผล

1) องค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มี 4 องค์ประกอบ คือ

1.1 เน้นคุณภาพวิชาการ มีจำนวน 5 ตัวแปร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

นั้นหมายถึงการมีคุณภาพทางวิชาการ ต้องประกอบด้วยโรงเรียนมีคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และมีความชัดเจนเรื่องหลักสูตรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการวัดและประเมินผลอย่างมีมาตรฐาน มีการจัดระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยผ่านระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งโรงเรียนต้องมีการกระตุ้นให้ครูพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นผู้นำวิชาการ อาศัยครูที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้นำด้านวิชาการ ก็จะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพตามไปด้วย ดังนั้นการเน้นคุณภาพวิชาการ จึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุดของประสิทธิผลโรงเรียน สอดคล้องกับเบลสและเบลส (Blase and Blasé: 1999) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล ได้พบว่า ประสิทธิภาพจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อ ผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮาลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy. 1985; Hallinger. 2003) ได้พัฒนารูปแบบของการจัดการด้านการเรียนการสอน โดยการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษา และได้พัฒนารอบแนวคิดของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ 3 มิติ คือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดการด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

1.2 ความตื่นตัวในการบริหารจัดการ มีจำนวน 4 ตัวแปร ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความตื่นตัวในการบริหารจัดการ คือ ศิลปะในการทำให้บุคลากรร่วมปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

ร่วมกัน จำเป็นต้องแสดงให้ทุกคนเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของกิจกรรมที่มีต่อเป้าหมายขององค์กร โดยมีการกระจายอำนาจมากกว่ารวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง รับรู้และตระหนักในสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ความเตือนร้อนร่วมกัน" สอดคล้องกับกลีโค ป็อกกี้ (Glico Pocky: 2015) จากองค์ประกอบด้านบุคลากร สารสนเทศ และกระบวนการจัดการความรู้ ที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการ และการบริหารจัดการความรู้ที่สัมฤทธิ์ผลจำเป็นต้องได้รับการออกแบบและนำไปปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กร ซึ่งจะต้องทำให้ทุกคนภายในองค์กรร่วมแรงร่วมใจและเห็นพ้องต้องกันในการผลักดันกิจกรรมด้านบริหารจัดการความรู้ขึ้นด้วย

1.3 ศักยภาพและสมรรถภาพของครูและบุคลากร มีจำนวน 3 ตัวแปร ที่พบเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ให้ครูและบุคลากรมีมาตรฐานวิชาชีพและสามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย มีทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้รวมทั้งการพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมอันเป็นคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในตัวของครูและบุคลากร ให้มีจรรยาบรรณและการเป็นแบบอย่างที่ดีให้ปรากฏออกมาเป็นที่ประจักษ์แก่นักเรียนและต่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องแนวคิดของ Beeley (อ้างถึงใน Maxwell 1999) การที่ครูได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เป็นกระบวนการเชิงระบบทำหน้าที่จัดหาความรู้และทักษะเพื่อให้มีความสามารถในการพัฒนา

ด้านการเรียนการสอน การพัฒนาครูคือการที่ครูได้ฝึกฝนตนเองในสภาวะของการปฏิบัติงานปกติ สร้างโอกาสให้ได้ทำกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการต่างๆ หลากหลาย

1.4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีจำนวน 3 ตัวแปร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าความสามารถของผู้บริหาร ที่พิเศษเกี่ยวกับการประสานงานในการจูงใจ และนำบุคคลอื่นๆ ด้วยการกระตุ้น (Encourages) ผ่านกระบวนการ (Process) หรือวิธีการ (Method) ระหว่างความเร่งรีบ (Emergent) และการเปลี่ยนแปลงอย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ๆ ที่ท้าทายและสร้างสรรค์

มีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สอดคล้องกับสมคิด สกฤตสถาปัตย์ (2552) ได้ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย การสร้างสื่อกลางที่มีศักยภาพการใช้ความฉลาดทางอารมณ์เป็นฐาน การสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การกระตุ้นการใช้ปัญญาและการใช้อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ สำหรับองค์ประกอบของการปฏิรูปการศึกษาแบบยั่งยืน ประกอบด้วยกระบวนการเปลี่ยนแปลงสมดุลต่อเนื่อง เน้นผู้เรียน ปัจจัยนำเข้ามีพลังขับเคลื่อน ผลผลิตมีคุณภาพ ผลลัพธ์มีคุณภาพเชิงพลวัตี บริบทเหมาะสม เชื้อต่อการเรียนรู้แบบพอเพียง

2) ตัวบ่งชี้ที่ได้จากการตรวจสอบและยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (connoisseurship) แตกต่างจากตัวแปรที่อยู่องค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้จากค่าสถิติ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 เน้นคุณภาพวิชาการ และองค์ประกอบที่ 2 ความตื่นตัวในการ

บริหารจัดการที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนคนให้มีความรู้ และหล่อหลอมคนให้เป็นคนดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งโรงเรียนเป็นองค์กรที่จัดอยู่ในประเภทองค์กรระบบเปิด ดังนั้น กระบวนการบริหารของโรงเรียนจึงต้องสัมผัสกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนไป โดยเฉพาะในสภาพปัจจุบันของกระแสโลกาภิวัตน์และการแข่งขันทางเศรษฐกิจบนเวทีโลกที่ทำให้สภาพการบริหารงานของโรงเรียนต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งโรงเรียนต้องปรับปรุงและพัฒนาองค์กรให้เป็นศูนย์กลางทางความรู้และวิชาการของชุมชนเพื่อที่จะผลิตเยาวชนให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามความคาดหวังของสังคมและความคาดหวังนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นสำคัญ ดังผลของการวิจัยที่ได้ทั้ง 4 องค์ประกอบอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของลำดับความสำคัญของคำอธิบายตัวบ่งชี้ซึ่งองค์ประกอบ และยืนยันความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ในครั้งที่ 2 โดยอาจจะมาจากความแตกต่างของบริบทในเรื่องทรัพยากร ความต้องการในการพัฒนา และการให้ความสำคัญของรูปแบบในกระบวนการบริหาร แต่โดยภาพรวมแล้วยังมีความคิดเห็นที่ตรงกันใน 4 องค์ประกอบข้างต้น โดยมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบตามหลักการแนวคิด ทฤษฎีของแซลอมอนส์ ฮิลแมน และมอร์ติเมอร์ (Sammonds Hillman and Mortimore: 1995) ซึ่งศูนย์การศึกษาและฝึกอบรมแห่งสเตทออฟ วิคตอเรีย (State of Victoria Department of Education and Training) ได้ศึกษาในปี ค.ศ. 2002 และ

พบว่าองค์ประกอบของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (Effectiveness school) มี 3 องค์ประกอบ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของกลิกแมน กอร์ดอน และโรสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon: 2004) ที่ได้ศึกษาคูณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิผล หรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ปรับปรุงแล้วว่ามี 15 ประการ ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 องค์ประกอบของการพัฒนาโรงเรียนที่มีประสิทธิผลที่ค้นพบ นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เอ็ดมอนด์ส (Edmonds: 1979), คาร์ตเวล (Caldwell and Spinks: 1990) ฮอย และมิลเกล (Hoy and Miskel: 2001) ที่ได้ศึกษาคูณลักษณะของการบริหารโรงเรียนโดยมีเป้าหมายปลายทางคือการเรียนรู้ของนักเรียน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน โดยมีความสอดคล้องกับแผนงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพของผู้บริหารและครูอีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานโรงเรียนที่สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการบริหารงานโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยตรงควรนำองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปพิจารณาแนวทางในการบริหารงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนได้จริง
2. ผู้บริหารสำนักงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานควรนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ “องค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์” นี้

ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน โดยจัดลำดับความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบที่เหมาะสมกับสภาพบริบทจริงของแต่ละโรงเรียนและคำนึงถึงนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดพร้อมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและมีการติดตามประเมินผลในการนำไปใช้เป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

บรรณานุกรม

- สมคิด สกฤตสถาปัตย์. (2552). **รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผลในการปฏิรูปการศึกษาแบบยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Austin, Garham E., and Reynolds, John D. (1990). "Managing for improved school effectiveness: An international survey." *School Organization*, 10(2/3).
- Blase, J and Blase J. (1999). "Effectiveness instructional leadership through the teachers' eyes". *High School Magazine*. 7(1): 16-20.
- Caldwell, B.J. and Spinks J.M. (1990). **The self-Managing School**. Londin: Taylor and Francis (Printer) Ltd.
- Clickman, Carl. D., Stephen P. Gordon and Jovita M. Ross-Gordon. (2004). *Super Vision and instructional Leadership: A*

- Developmental Approach. 6thed Boston: Allyn and Bacon, Inc. Desaii. (2011). Professional teachers. Retrieved January 23, 2015, From <http://sosaiity.blogspot.com/2011/09/9.html>
- Edmonds, Ronald R. (1979). "Effect schools for the Urban poor" Education Leadership.
- Glico Pocky. (2015). **การบริหารจัดการความรู้...กับยุทธศาสตร์องค์กร**, Retrieved August 18, 2015, From <http://pocky088.tumblr.com/>
- Hallinger, P. and Murphy, J. (1985). "Assessing the instructional, management behavior of principal". The element school journal. Vol. 86, No. 2, November.
- Hoy, Wayne K. and Cecil G. Miskel, (2001). **Education Administration: Theory, Research, and Practice**. 6thed. New York: Mc Graw Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement, 30(3): pp. 607-610.
- Pierce, Lorraine V. (1991). **Effective schools for national origin language minority students**. Washington, DC: The Mid Atlantic Equity Center.
- Sammonds, P., Hillman, J. Mortimore and P. (1995). **"Key characteristics of effective schools a review of school effectiveness research."** A report by the institute of education for the office for standards in education.
- Sergiovanni, Thomas J. (1991). **The principal ship: A reflective practice perspective**, 2nded. Needham Heights: Allyn and Bacon
- State of Victoria (Department of Education and Training). (2002). **Knowledge and Skills building a future**. [Online], accessed 30 August 2002. Available from <http://www.sofweb.vic.edu.au/blueprint/esdefault.asp>, (2002), 1-25.
- Stedman, Lawrence C. (1987). "It's time we change the change the effective schools formula." Kappan, 69: p55.